

Abstrakt

Elektroodpad mezi morálkou a etikou: odpadové praxe v České republice

Tato disertační práce zkoumá dopady sebestředné racionality a kalkulativní logiky trhu na recyklaci elektroodpadu (elektrický a elektronický odpad) a ukazuje, jak jsou konfrontovány jinými modalitami vztahů postavenými na logice péče, solidarity a představách sociální a materiální minulosti i budoucnosti. Argumentuji, že tyto vztahy vzájemnosti přispívají k ekonomické efektivitě sektoru recyklace elektroodpadu. Práce se dále zabývá tím, jak jsou obecná pravidla nastavená Evropskou unií s určitými politickými a ekonomickými cíli přijímána prostřednictvím lokálních způsobů porozumění a kreativity. Recyklace elektroodpadu v Čechách nabízí práci lidem s postižením tak, aby zvýšila svůj sociální kredit a ekonomický zisk v kontextu naplňování environmentálních cílů. Tato strategie však ztrácí svůj potenciál s technologickými změnami ve zpracování elektroodpadu. Tyto změny jsou doprovázeny neustálým bojem o dodávky elektroodpadu. Ti, kteří mají moc rozhodovat o elektronickém odpadu, se řídí spíše ekonomickými zájmy, než sociálními a environmentálními zodpovědnostmi. Abych porozuměla aspektům ovlivňujícím tato rozhodnutí, posouvám se v měřítku blíže ke každodenním praktikám a zaměřuji se na *entanglements* (propojení) mezi lidmi a elektroodpadovými materiály. Skrze Ingoldův přístup k materiálům jako součásti vztahů spíše než disponující sociální stránkou nazývanou materialita, se dívám na elektroodpad jako specifický typ materiálů, který aktivně zasahuje do vztahů s lidmi a stává se významným aspektem v morálním a etickém uvažování. Prostředí recyklace elektroodpadu spojuje lidi s postižením a s různými morálními a etickými přesvědčeními a vyřazené materiály, které nabývají nových druhů hodnoty. Na základě dlouhodobého etnografického výzkumu se zaměřuji na to, jak se sektor elektroodpadu vypořádává se sebestřednou racionalitou a kalkulativní logikou skrze každodenní morální a etické vyjednávání způsobů utváření vztahů s materiály a lidmi.

Klíčová slova

Elektroodpad; Morálka a etika; Recyklace; Zodpovědnost; Způsoby poznávání; Postižení; Lidsko-materiálová propojení; Discard Studies.